

Gjenbruk av bygg og anlegg

STEDSUTVIKLING

GJENBRUK

VERDISKAPING

BOLIGBYGG

Foto: Riksantikvaren

I dag er anlegget på Snøringsmoen i bruk som barnehage og om sommeren er hovedbygningen sommerhotell. Eksempelet er valgt fordi det illustrerer en spennende alternativ løsning på ny bruk, som ikke reduserer muligheten for senere å kunne ta hovedbygningen i bruk som bolig.

Foto: Riksantikvaren

Villa Snøringsmoen, Lillesand

Villa Snøringsmoen er Lillesands første villa i sveitserstil, tegnet av arkitekt Conrad Fredrik von der Lippe i 1867. Anlegget på Snøringsmoen består av hovedhuset og et bryggerhus/låve bygget i vinkel. Bygningene danner, sammen med gjerde langs gaten, et firkantet tun som en hyggelig adkomst til anlegget. Inntil det brant i 1995 var hovedhuset regnet som en av de mest verneverdige bygninger i Lillesand. Bygningen er bygget opp igjen, og er slik sett ikke originalt, likevel regnes anlegget fortsatt å ha en viss bevaringsverdi.

Villa Snøringsmoen ligger tilbaketrukket fra byen og med utsikt mot havna i Lillesand. Da bygningen ble oppført i 1867 var den bolig for skipsreder Lars Hammer jr. Ved siden av hovedbygningen ble det bygget et vinkelbygg som inneholdt låve og fjøs mot nord, mens den sydligste delen var bryggerhus og kontor for rederen. Over bryggerhus og kontor var det to små rom for tjenestepikene. Låven hadde åpen takkonstruksjon til mønet slik at materialer og annet kunne stues på det åpne "loftet". Høyet ble brakt inn på låven gjennom en dobbeltport på baksiden. I tillegg til det som allerede er nevnt inneholdt bygningene saltebod, hønsehus, vedskjul og et dobbelt lokum. På vestsiden av salteboden (mot gate) sto det tidligere også et vognskjul, som nå er revet. Låve/bryggerhus og verandaen på hovedhuset ble oppført i 1870.

Barnehagen som nå holder til på Snøringsmoen har tre avdelinger med til sammen 60 barn. De aller yngste barna holder til i bryggerhuset, mens en av de to avdelingene for de største holder til i låven. Låve og bryggerhus er bygget sammen i vinkel med samme gesims- og mønehøyde. Den andre avdelingen for de største barna holder til i hovedbygningen. Her er det bare 1. etasje som er i bruk som barnehage. I 2. etasje er det pause- og møterom for personalet. De øvrige rommene i 2. etasje er lite i bruk i det daglige. Foreldre med barn i barnehagen plikter å delta i vedlikehold av bygningsmassen gjennom å delta i dugnadsarbeid. Om sommeren leies de fem rommene i andre etasje ut til gjester for kortere eller lengre perioder.

Låven har gjennomgått store endringen. Bygget hadde stått uendret frem til beslutningen om å begynne barnehage ble tatt. Arbeidene på låven ble satt i gang i 2002 og sto ferdig året etter. Salteboden lengst vest i bygget, er i dag vindfang og rom for barnas yttertøy. Innenfor ligger det gamle låverommet som i dag er isolert og kledd, men fremdeles er et rom med full takhøyde. Her er det installert kjøkken, for øvrig benyttes rommet som spiserom og aktivitetsrom. På hver side av dette rommet fører en trapp opp til hver sin hems; en

Foto: Riksantikvaren

over salteboden og en over det tidligere fjøset. I veggene mot gårdsrommet er den gamle kjøreporten erstattet av et glassparti med skyvedør, som gir god adkomst til gårdsplassen og de utendørs lekearealene.

Brannen i hovedbygningen førte til et stort tap i forhold til anleggets verneverdi. Men som helhet betraktet anser kommunen at anlegget har verneverdi også i oppbygget stand. Valget som ble tatt om å bygge opp igjen bygningen fremfor å rive viser at det kan være grunn til å tenke seg om og at det lar seg gjøre å bygge opp brannskadete bygninger med godt resultat.

Bruken av huset som barnehage og sommerhotell gjør sitt til at ingen av de to aktivitetene gjør seg ensidig dominerende. Det kunne man jo lett tenke seg fordi barnehagen drives 11 måneder i året og sommerhotellet kun en. Men denne dobbeltbruken har ikke ført til "nussefisering" verken den ene eller den andre veien. Eierne har pålagt foreldrene å stille på dugnad 8 timer i halvåret. Dette gir økonomi til prosjektet og eierskap til bygningen.

Ringvirkninger av prosjektet Snøringsmoen er imidlertid knyttet til tidligere eiers generelle interesse for bygningsvern, de valg som ble foretatt ved rehabiliteringen av den opprinnelige bygningen og ved gjenoppbyggingen etter brannen. Gjennom mange artikler, utstillinger, seminarer har Else Rønnevig drevet praktisk kulturminnevern med stor entusiasme. All hennes erfaring er nå samlet i boka; "Gamle hus. Muligheter, vern og bruk."

Foto: Riksantikvaren

Foto: Riksantikvaren

Kilder:

Astrid Schmidt, Ingvild Aronsen og Karina Riste
Else Rønnevig; Gamle hus. Vern, valg og muligheter. H. Aschehoug & Co, Oslo 2004
Lillesand kommune v. kulturavdelingen

Nyttige adresser:

Villa Snøringsmoen
Montessoribarnehage AS, Lofthus, 4790 Lillesand
Else "Sprossa" Rønnevig, Sandsmyra 9, 4790 Lillesand
Lillesand kommune, Rådhuset, Østre gate 2, 4790 Lillesand

Linker:

www.lillesand.kommune.no